

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

KONYA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	10
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	10
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	10
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	11
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	14
7. DENETİM BULGULARI	14
8. EKLER	37

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu	3
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	5
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	6
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedar Olduğu Şirketler	7
Tablo 8: Belediye Şirketlerinin Hissedar Olduğu Şirketler	7
Tablo 9: Projesi Olmadan İhale Edilen Yapım İşleri	22

KISALTMALAR

AŞ : Anonim Şirket

KDV : Katma Değer Vergisi

KHK : Kanun Hükmünde Kararname

KOSKİ : Konya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü

TL : Türk Lirası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Maddi Duran Varlıklara İlişkin Amortisman İşlemlerinin Mevzuata Uygun Olarak Yapılmaması

B. Diğer Bulgular

1. Kuruma Ait Taşınmazların Yönetiminde ve Satışlarına Yönelik Bedellerin Tahsilatında Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması

2. Kira Süresi Sona Eren Bazı Taşınmazların Ecrimisil Alınarak Kullandırılmaya Devam Ettirilmesi

3. Bazı Yapım İşlerinin İhale ve Uygulama Aşamalarında Mevzuata Aykırılıklar Bulunması

4. Servis Araçları ve Ticari Taksi Plakalarının Kiraya Verilmesinde Kanunda Belirtilen Sürenin Aşılması

5. İlan ve Reklam Vergisi Beyannamelerinin Denetim ve Kontrollerinin Yapılmaması

6. Kent Mobilyalarına İlişkin Kira Tutarlarının Sözleşmede Belirtilen Şekilde Ödenmemesi

7. Kullanılan Muhasebe Programının Boş Yevmiye Bırakmaya ve Geriye Dönük İşlem Tesisine İmkân Vermesi

8. Tasfiye Edilen Ambalaj Atığı Ayrıştırma Tesisi Makine ve Ekipman Yapım İşİ Kapsamında İmalatı Tamamlanan Makine ve Ekipmanların Atıl Durumda Bırakılması

9. Mal ve Hizmet Alımlarının Doğrudan Temin Limitlerinin Altında Kalmak Maksadıyla Kısımlara Bölünerek Yapılması

10. Bütçe Emanetlerinin Ödenmesinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Konya Büyükşehir Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği görev, yetki, imtiyaz ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Büyükşehir Belediyesinin temel mevzuatı 5216 sayılı Kanun olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları 5393 sayılı Kanun ile diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımı şeklindedir. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 8 ve 9'uncu maddelerinde belirtilen altyapı ve ulaşım hizmetleri büyükşehir belediyelerinin sorumluluğu altındadır.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve

gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

6360 sayılı Kanun ile birlikte büyükşehir belediyelerinin görev, yetki ve sorumluluk alanları genişletilerek; büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasındaki ilişkiler ve hizmetlerin yerine getirilmesi noktasında düzenleyici, bağlayıcı karar alma yetkisi verilmiştir.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5216 sayılı Kanun'da Büyükşehir Belediyesinin organları; Büyükşehir Belediye Meclisi, Büyükşehir Belediye Encümeni ve Büyükşehir Belediye Başkanı olarak öngörülmüştür. Karar organı olan Büyükşehir Belediye Meclisi, Büyükşehir Belediye Başkanı ve 132 üyeden oluşmaktadır.

Büyükşehir Belediyesi teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak genel sekreterlik, daire başkanlıkları ve müdürlüklerden oluşmaktadır. Birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi Büyükşehir Belediyesi Meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Büyükşehir Belediyesi personeli Büyükşehir Belediye Başkanı tarafından atanır. Personelden, şube müdürü ve üstü unvanlı olanlar ilk toplantıda Büyükşehir Belediye Meclisinin bilgisine sunulur. Genel Sekreter, Büyükşehir Belediye Başkanının teklifi üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı tarafından atanır.

Büyükşehir Belediyesinin teşkilat yapısı; doğrudan Başkana bağlı olan Özel Kalem Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Başkanlığı, Yazı İşleri ve Kararlar Dairesi Başkanlığı, Hukuk

Müşavirliği ve İç Denetim Birimi ile Genel Sekreter, 3 Genel Sekreter Yardımcısı, alan ve amaçlarına göre ilgili genel sekreter yardımcılıklarına bağlı 22 daire başkanlığı ve şube müdürlüklerinden oluşmaktadır.

Teşkilatlanmada oluşturulan her birim, kendi faaliyet ve görev alanları ile ilgili yönetmeliklerini hazırlayarak, büyükşehir belediye meclisinin onayından geçirerek yürürlüğe koyar ve bu esaslar üzerinden faaliyetlerini sürdürür.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçi statüsünde personel çalıştırılmaktadır. Büyükşehir Belediyesinde çalışan personele ilişkin bilgiler istihdam türüne göre aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	3.788	1.256
Sözleşmeli Personel	-	3
Kadrolu İşçi	1.448	166
Geçici İşçi	-	-
Toplam	5.236	1.425
696 sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	6.509

Büyükşehir Belediyesinde çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na, sözleşmeli personel 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesine ve ilgili diğer mevzuata, işçiler ise 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

Konya Büyükşehir Belediyesi Başkanlığının Konya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (KOSKİ) olmak üzere bir tane bağlı kuruluşu bulunmaktadır.

KOSKİ; Büyükşehir Belediyesine bağlı olarak büyükşehir belediye sınırları içerisinde 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesi uyarınca, 31.03.2014 tarihli ve 28958 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2014/6072 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile su ve atıksu hizmetlerini yürütmek üzere Büyükşehir Belediyesine bağlı, müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz bir kuruluş olarak kurulmuştur.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış olup mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Konya Büyükşehir Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Büyükşehir Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Giderin Türü	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Devreden Ödenek (TL)
Personel Giderleri	775.066.000	401.767.388,23 / 34.274.924,67	1.142.558.463,56	1.142.558.463,56	0	0
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	84.885.000	36718127,84 4.605.930,89	116.997.196,95	116.997.196,95	0	0
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	6.852.031.000	3.874.316.954,21 / 1.033.932.607,18	9.692.415.347,03	9.688.529.901,02	3.885.446,01	0
Faiz Giderleri	800.000.000	1.683.852.244,03	2.483.852.244,03	2.483.852.244,03	0	0
Cari Transferler	1.055.560.000	416.324.962,85 / 254.637.251,91	1.217.247.710,94	1.217.247.710,94	0	0
Sermaye Giderleri	11.627.448.000	2.694.357.951,78 / 5.817.223.918,05	8.504.582.033,73	8.504.582.033,73	0	0
Sermaye Transferleri	205.000.000	10.291.320,00 / 87.649.500,00	127.641.820,00	127.641.820,00	0	0
Borç Verme	200.010.000	514.705.183,76 / 10.000,00	714.705.183,76	714.705.183,76	0	0
Yedek Ödenek	2.400.000.000	0/2.400.000.000	0	0	0	0
Toplam	24.000.000.000	9.632.334.132,70 / 9.632.334.132,70	24.000.000.000	23.996.114.553,99	3.885.446,01	0

Büyükşehir Belediyesine 2024 mali yılı bütçesi ile 24.000.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup yıl içinde 23.996.114.553,99 TL bütçe gideri yapılmış, 3.885.446,01 TL ödenek iptal edilmiştir. Gider kalemleri incelendiğinde, bütçe giderlerinin %40,38'inin mal ve hizmet alım giderlerinden, %35,44'ünün ise sermaye giderlerinden oluştuğu görülmüştür. Ayrıca Büyükşehir Belediyesince, Konya Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü'ne (KOSKİ) faaliyet alanı ile ilgili harcamalarda kullanılmak üzere bütçe giderlerinin yaklaşık %2,98'i oranında (714.705.183,76 TL) borç verilmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	71.116.000,00	51.659.771,93	836.710,08	50.823.061,85	71,47
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	954.681.000,00	1.050.238.736,58	707.416,37	1.049.531.320,21	109,94
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	290.028.000,00	458.739.510,06	0	458.739.510,06	158,17
05- Diğer Gelirler	15.412.397.000,00	14.597.441.680,41	5.956.127,66	14.591.485.552,75	94,67
06- Sermaye Gelirleri	7.173.772.000,00	5.320.802.719,99	47.125.000,00	5.273.677.719,99	73,51
08- Alacaklardan Tahsilat	100.006.000,00	532.128.689,05	0	532.128.689,05	532,10
09- Red ve İadeler					
Toplam	24.002.000.000,00	22.011.011.108,02	54.625.254,11	21.956.385.853,91	91,48

Buna göre 2024 yılında başlangıç bütçesi ile 24.002.000.000,00 TL bütçe geliri öngörülmüştür. 2024 yılı dönem sonu itibarıyla net bütçe geliri 21.956.385.853,91 TL ile tahmin edilen bütçe gelirinin %91,48 'i oranında gerçekleşmiştir.

Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, alınan bağış ve yardımlar ve alacaklardan tahsilatlar beklenenin üzerinde, vergi gelirleri, diğer gelirler ve sermaye gelirleri ise beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Ek Ödenek (ek bütçe ile verilen) (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	775.066.000	0	1.142.558.463	147,41
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	84.885.000	0	116.997.196	137,83
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	6.852.031.000	0	9.688.529.901	141,40
04- Faiz Gideri	800.000.000	0	2.483.852.244	310,48
05- Cari Transferler	1.055.560.000	0	1.217.247.710	115,32
06- Sermaye Giderleri	11.627.448.000	0	8.504.582.033	73,14
07- Sermaye Transferleri	205.000.000	0	127.641.820	62,26
08- Borç Verme	200.010.000	0	714.705.183	357,33
09- Yedek Ödenekler	2.400.000.000	0	0	0,00
Toplam	24.000.000.000	0	23.996.114.553,99	99,98

2024 yılı gider bütçesi 24.000.000.000,00 TL'nin, 23.996.114.553,99 TL'sinin yıl içerisinde harcandığı ve bütçe giderlerinin ödeneğinin %99,98 seviyesinde gerçekleştiği görülmüştür.

Belediyenin bütçe gelirleri ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL)	2023 Yılı (TL)	2024 Yılı (TL)	2023-2022 Değişim Oranı (%)	2024-2023 Değişim Oranı (%)
	(A)	(B)	(C)	[D=(B- A)/A]	[E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	26.526.978,71	35.125.237,57	51.659.771,93	32,41	47,07
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	311.345.917,36	955.035.443,59	1.050.238.736,58	206,74	9,97
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	136.270.822,08	256.433.251,65	458.739.510,06	88,18	78,89
Diğer Gelirler	4.518.523.185,51	8.745.510.503,79	14.597.441.680,41	93,55	66,91
Sermaye Gelirleri	2.012.252.738,47	3.984.707.302,29	5.320.802.719,99	98,02	33,53
Alacaklardan Tahsilat	57.579.146,20	116.490.828,81	532.128.689,05	102,31	356,80
Toplam	7.062.498.788,33	14.093.302.567,70	22.011.011.108,02	99,55	56,18
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	7.489.103,42	506.729,45	54.625.254,11	-93,23	10679,96
Net Toplam	7.055.009.684,91	14.092.795.838,25	21.956.385.853,91	99,76	55,80

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre %55,80 oranında 7.863.590.015,66 TL artış göstermiştir. Bu çerçevede; alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirlerde %78,89, diğer gelirlerde %66,91 ve sermaye gelirlerinde %33,53 oranlarında artış gerçekleşmesi toplam gelirlerdeki artış üzerinde etkili olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL)	2023 Yılı (TL)	2024 Yılı (TL)	2023-2022 Değişim Oranı (%)	2024-2023 Değişim Oranı (%)
	(A)	(B)	(C)	[D=(B- A)/A]	[E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	300.808.867,29	659.646.557,02	1.142.558.463,56	119,29	73,21
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	47.151.714,64	71.748.065,99	116.997.196,95	52,16	63,07
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	3.617.131.919,25	6.761.027.995,39	9.688.529.901,02	86,92	43,30
Faiz Gideri	285.695.027,26	827.322.630,41	2.483.852.244,03	189,58	200,23
Cari Transferler	420.993.493,40	935.542.756,87	1.217.247.710,94	122,22	30,11
Sermaye Giderleri	3.836.962.213,01	6.487.115.890,19	8.504.582.033,73	69,07	31,10
Sermaye Transferleri	379.445.779,81	274.427.252,38	127.641.820,00	-27,68	-53,49
Borç Verme	109.806.345,14	444.011.311,15	714.705.183,76	304,36	60,97
Yedek Ödenekler					
Toplam	8.997.995.359,80	16.460.842.459,40	23.996.114.553,99	82,94	45,78

Büyükşehir Belediyesinin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında bir önceki yıla göre %45,78 oranında 7.535.272.094,59 TL artış gerçekleşmiş olup sermaye transferlerinde düşüşe karşılık diğer gider kalemlerinin tamamında önceki yıla göre artış olmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; Dönem net faaliyet geliri 21.483.787.529,51 TL, enflasyon düzeltmesi toplamı 13.881.176.540,41 TL ve faaliyet gideri 19.409.012.035,41 TL olan İdare, 2024 yılını 15.955.952.034,51 TL olumlu faaliyet sonucu ile tamamlamıştır.

Konya Büyükşehir Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedar Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Unvanı	Sermaye Tutarı	Belediyenin Sermaye Payı	
		(TL)	(TL)	(%)
1	Konya Halk Ekmek Sanayi ve Ticaret AŞ	280.000.000,00	280.000.000,00	100
2	Konya Org. Tur.izm Reklam ve Ticaret AŞ	5.000.000,00	5.000.000,00	100
3	Konya Şehir Hizmetleri AŞ	1.000.000,00	1.000.000,00	100
4	Konya Ulaşım ve Taşımacılık Hizmetleri AŞ	300.000,00	300.000,00	100
5	Konbeltaş Konya İnş.Taş.Hiz. Dan.Park İşl. ve Elekt. Üret. AŞ	700.000.000,00	699.748.140,00	99,96
6	Konya Bilim Teknoloji ve İnovasyon Hizmetleri Sanayi Ticaret AŞ	50.000.000,00	47.700.000,00	95,40
7	Konya Zirai Tarım ve Hayvancılık AŞ.	60.000.000,00	30.600.000,00	51
8	Konya Sanat Kültür ve Spor Faaliyetleri Sanayii Ve Tic. AŞ	30.000.000,00	12.000.000,00	40
9	Enerya Konya Gaz Dağıtım AŞ	1.210.750.000,00	121.075.000,00	10,00
10	ÇUM-PAŞ Çumra Patates ve Zirai Ürünleri Değerlendirme San. AŞ	4.000.000,00	371.975,00	9,30
11	ÇUM-SAN Çumra Sanayi ve Ticaret AŞ	908.000,00	25.488,21	2,81
12	İNNO-PARK Konya Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici AŞ	22.877.300,00	565.000,00	2,47
13	BİL-MER-TAŞ Bilecik Mermercilik Sanayi Ticaret İhracat AŞ	5.184.000,00	620,44	0,01
14	Karatay İnşaat Temizlik Sağlık Reklam ve Turizm Hizmetleri AŞ	100.000.000,00	1.000,00	0,001

Konya Büyükşehir Belediyesinin dolaylı olarak hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 8: Belediye Şirketlerinin Hissedar Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirket Unvanı	Sermayesi	Belediyenin Doğrudan ve Dolaylı Hissedar Olduğu Şirketlerin Sermaye Payı		
			Şirket Unvanı	(TL)	(%)

1	Konya Ağaç Park Bahçe ve Pey.Hiz. San.Tic.AŞ	40.000.000,00	Konbeltaş Konya İnş.Taş.Hiz. Dan.Park İşl. ve Elekt. Üret. AŞ	40.000.000,00	100
2	Konya Güvenlik Hiz. ve Sis. San.ve Tic. AŞ	50.000,00	Konbeltaş Konya İnş.Taş.Hiz. Dan.Park İşl. ve Elekt. Üret. AŞ	50.000,00	100
3	Konya SUKİ Enerji Yatırım San. ve Tic AŞ	1.000.100.000,00	Konya Halk Ekmek Sanayi ve Ticaret AŞ	274.000,00	0,03
			Konbeltaş Konya İnş.Taş.Hiz. Dan.Park İşl. ve Elekt. Üret. AŞ	274.000,00	0,03
			Konya Ağaç Park Bahçe ve Pey.Hiz. San. Tic. AŞ	274.000,00	0,03
			Konya Güvenlik Hiz. ve Sis. San.ve Tic. AŞ	274.000,00	0,03

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Konya Büyükşehir Belediyesinin muhasebe kayıt ve işlemleri, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

a) Mizan cetveli

b) Temel mali tablolar

- 1) Bilanço
- 2) Faaliyet sonuçları tablosu
- 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,

- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi, yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmışından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 55'inci maddesinde iç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünü olarak tanımlanmıştır.

Aynı maddenin devamında malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ile yöntemlerin Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemlerin ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirleneceği, geliştirileceği ve uyumlaştırılacağı ifade edilmektedir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile iç kontrolün; “kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme” bileşenleri temelinde, standartlar ve sağlanması gereken genel şartlar belirlenmiş ve bu alandaki çalışmaların hazırlanacak eylem planları ile izlenmesi öngörülmüştür.

Bu çerçevede Konya Büyükşehir Belediyesi’nin iç kontrol sistemi; anılan Tebliğ’de yer verilen kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme bileşenleri esas alınarak değerlendirilmiştir.

Kontrol Ortamı Standartları

Her birim için daire başkanlığı ile şube müdürlüklerinin görev tanımları yapılmış olup görev tanımlarına ilişkin yönetmelikler çıkartılarak Belediye Meclisince onaylanarak yürürlüğe girmiştir.

İş akış süreçleri ile yetki devirleri ve sınırlarının yazılı olarak belirlendiği, yapılan görevlendirmelerde görevler ayrılığı ilkesinin dikkate alındığı görülmüştür.

"Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmalarının yapıldığı, personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikasının belirlenmesine ilişkin çalışmaların kısmen yerine getirildiği, hassas görevlere ilişkin prosedürlerin belirlendiği tespit edilmiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

İdarenin Stratejik Planı ilgili mevzuat ve standartlara uygun olarak birimlerin ve personelin katkılarıyla hazırlanmıştır.

Performans programı içerik olarak yasal mevzuata uygun olarak hazırlanmış ve bütçenin performans hedefleri ve faaliyetleri ile ilişkilendirilmiştir.

Kurumsal risk yönetim çalışmaları yapılmıştır. İdare, analizler yaparak amaç ve hedeflerinin gerçekleşmesini engelleyebilecek iç ve dış riskleri tanımlayarak değerlendirmiş ve önlemler belirlemiştir.

Riskler kurum personelinin katılımıyla belirlenmiştir. Riskler her daire başkanlığı personeli tarafından tespit edilmiş ve bunlara yönelik çalışmalar harcama birimlerince takip edilmektedir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından iç kontrol risklerini tespit edecek ve etkisini en aza indirecek kontrol faaliyetleri ve kontrol faaliyetlerinden sorumlu birimler belirlenmiştir.

İdarede iş akış süreçlerini belirleyen şema, çizelge vb. yazılı doküman mevcut olup görevlendirmelerde görevler ayrılığı ilkesinin dikkate alındığı tespit edilmiştir.

İdarenin ön mali kontrol sistemi harcama birimleri ve mali hizmetler birimi tarafından oluşturulmuştur. İlgili mevzuat uyarınca ön mali kontrol gerçekleştirilmektedir.

Bilgi ve İletişim Standartları

Kurumun yönetim bilgi sistemi, yönetimin ihtiyaç duyduğu gerekli bilgileri ve raporları üretebilecek ve analiz yapma imkânı sunacak şekilde tasarlanmıştır. 6360 sayılı Kanun sonrası KOBİM ve MUBİS gibi bilgisayar programları yapılmış olup web sitesinde görülmektedir. KOBİM ile ilçe ve mahalle bazında yatırımların görülmesi ve raporlanması sağlanmıştır. MUBİS ile Muhtar bilgi sistemi ile talep, şikayet vb. raporlama ve takip sistemi oluşturulmuştur. Ayrıca Kent Bilgi Sistemi ile veri tabanı tasarlanmış olup gerekli çıktılar alınmaktadır. Sais otomasyon sistemi ile tüm birimler gerekli bilgi ve raporları almaktadırlar.

İdarede ilgili mevzuat ve standartlara uygun olarak idare faaliyet raporu hazırlanmış ve internet sitesinde kamuoyunun bilgisine sunulmuştur.

İdarede ilgili mevzuat ve standartlara uygun olarak veri kayıt ve dosyalama sistemi mevcuttur. Bu sistemin gelen ve giden bütün evrakı kapsayacak şekilde ve personel tarafından ulaşılabilir düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Belediyede kullanılan bilgi yönetim sisteminde modüller bazında veri girişi, sorgulama ve raporlama kullanıcı tanımlı olarak işletilmektedir. Tüm kullanıcılar için erişim yetkileri tanımlanmakta ve yetkisiz erişimler engellenmektedir.

İzleme Standartları

İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmış ve uygulanmaya başlanılmıştır.

İdarenin 2024 yılı faaliyet raporu ekinde üst yönetici ve mali hizmetler birim yöneticisi tarafından imzalanan iç kontrol güvence beyanı yer almaktadır.

İdarenin tüm birimleri iç kontrol sistemini yılda en az bir kez değerlendirmekte ve ilgili kurula raporlamaktadır.

İç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışmalarının planlandığı fakat herhangi bir çalışmanın yapılmadığı görülmüştür.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Konya Büyükşehir Belediyesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Maddi Duran Varlıklara İlişkin Amortisman İşlemlerinin Mevzuata Uygun Olarak Yapılmaması

2024 yılı mali tablolarında maddi duran varlık tutarından fazla amortisman ayrıldığı ya da amortisman tabi olduğu halde bazı varlıklara amortisman ayrılmadığı görülmüştür.

04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 47 Sıra Numaralı Amortisman ve Tükenme Paylarına İlişkin Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği’nde duran varlıklara uygulanacak amortisman ve tükenme paylarına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiş olup; amortisman ve tükenme payının, varlığın yararlanma süresine göre Tebliğ ekinde yer alan süre ve oranlara göre her yıl eşit olarak ayrılması gerektiği, duran varlıkların amortisman ve tükenme payına tabi değerlerinin maliyet bedeli olduğu ve amortisman tabi her bir varlığın duran varlıklar amortisman defterine kaydedileceği belirtilmiştir.

Ayrıca söz konusu işlemlerin muhasebeleştirilmesine ilişkin olarak Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin;

Maddi duran varlıklara ilişkin 187'nci maddesinde; bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı,

257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının niteliği ve işleyişinin açıklandığı 202'nci ve 203'üncü maddelerinde ise söz konusu hesabın maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı ve maddi duran varlık hesapları için ayrılan amortisman tutarlarının yılsonunda bu hesaba alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği,

hüküm altına alınmıştır.

İlgili mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; birikmiş amortisman tutarlarının ancak varlığın maliyet bedeli kadar olabileceği, dolayısıyla amortismana tabi duran varlık değerinden fazla olamayacağı ve amortismanın yanlış ayrılması durumunda söz konusu hesabın gider hesapları ile birlikte çalışması nedeniyle mali tablolarda hataya neden olacağı anlaşılmaktadır.

Ancak yapılan incelemede, maddi duran varlık tutarından fazla birikmiş amortisman tutarlarının olduğu, bazı durumlarda varlık değeri sıfır olmasına karşılık amortisman ayrıldığı ve bu nedenlerle alt kodlar itibarıyla 34.811.840,33 TL fazla amortisman ayrıldığı, ayrıca Kurum mali tablolarında kayıtlı değeri 2.855.980.456,90 TL olan amortismana tabi duran varlık için amortisman ayrılmadığı tespit edilmiştir. Kamu İdaresi tarafından söz konusu bulguyla ilgili düzeltici işlemlere başlanıldığı ifade edilmiş olsa da, bu durum 2024 yılına ilişkin yapılan tespiti etkilemeyeceğinden, bulgunun raporda aynen yer alması gerektiği değerlendirilmektedir.

Bu itibarla, duran varlıkların toplam tutarını aşacak şekilde amortisman ayrılması ve amortismana tabi olduğu halde amortisman ayrılmayan varlıklar nedeniyle 2024 yılı Bilançosu ve Faaliyet Sonuçları Tablosunda hataya sebebiyet verilmiş olup, duran varlıklara ilişkin amortisman işlemlerinin yukarıda yer verilen Tebliğ ve Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yapılması, taşınır-taşınmaz bilgi sistemlerinin etkin hale getirilerek, muhasebe bilişim sistemleri ile entegrasyonunun sağlanması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Kuruma Ait Taşınmazların Yönetiminde ve Satışlarına Yönelik Bedellerin Tahsilatında Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması

Konya Büyükşehir Belediye tüzel kişiliğine ait taşınmazların satışına yönelik belediye meclisi tarafından kabul edilen bir yönetmelik bulunmadığı, arsaların satış bedellerinin taksitlendirme suretiyle tahsil edildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “Taşınır ve taşınmaz satışı” başlıklı 46’ncı maddesinde; *“Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin her türlü taşınır ve taşınmazlarının satışına Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilidir. Satış bedelleri genel bütçeye gelir kaydedilir. Diğer kamu idarelerine ait taşınır ve taşınmazların elden çıkarılması kanunlarında ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen yetkili organlarının kararıyla mümkündür. ...”* hükmüne yer verilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun;

“Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15’inci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde; mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek hususlarının belediyelerin yetkileri ve imtiyazları arasında sayıldığı,

“Meclisin görev ve yetkileri” başlıklı 18’inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde; taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek yetkisinin belediye meclisinin görev ve yetkileri arasında sayıldığı,

“Arsa ve konut üretimi” başlıklı 69'uncu maddesinde; belediyenin; düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla belediye ve mücavir alan sınırları içinde, özel kanunlarına göre korunması gerekli yerler ile tarım arazileri hariç imarlı ve alt yapı arsalar üretmek; konut, toplu konut yapmak, satmak, kiralamak ve bu amaçlarla arazi satın almak, kamulaştırma yapmak, bu arsaları trampa etmek, bu konuda ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ve bankalarla iş birliği yapmak ve gerektiğinde onlarla ortak projeler gerçekleştirmek yetkisine sahip olduğu, bu amaçla bütçesinden gerekli parayı ayırmak suretiyle işletme tesis edebileceği,

Arsalar hariç üretilen konut ve işyerlerinin satışının 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tâbi olmadığı, bu fıkranın uygulama esaslarının, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanacak çerçeve yönetmeliğe uygun olarak belediye meclisleri tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenleneceği

hususları hüküm altına alınmıştır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun;

“Kapsam” başlıklı 1’inci maddesinde belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütüleceği,

“Sözleşme yapılmasında müteahhit veya müşterinin görev ve sorumluluğu” başlıklı 57’nci maddesinde ise sözleşme yapılması gerekli olan hallerde müteahhit veya müşteri 31 inci maddeye göre onaylanan ihale kararının bildirilmesini izleyen günden itibaren 15 gün içinde geçici teminatı kesin teminata çevirerek noterlikçe tescil edilmiş sözleşmeyi, idareye vermek zorunda olduğu, satışlara ilişkin ihalelerde müşterinin aynı süre içinde ihale bedelini ve müşteriye ait bulunan vergi, resim ve harçları yatırması, diğer giderleri ödemesi gerektiği, bu zorunluluklara uyulmadığı takdirde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın ihalenin bozularak ve varsa geçici teminat gelir kaydedileceği

hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 69’uncu maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak hazırlanan Belediyelerin Arsa, Konut ve İş Yeri Üretimi, Tahsisi, Kiralaması ve Satışına Dair Genel Yönetmelik’in;

“Arsa satışı” başlıklı 14’üncü maddesinde; *“Düzenli kentleşmeyi sağlamak üzere belediye tarafından üretilen arsaların 7’nci madde kapsamı dışında kalanlara satışı 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılır.”* denildiği,

7’nci maddesinin kapsamına bakıldığında ise; dar gelirli, kendisinin, eşinin veya onsekiz yaşından küçük çocuklarının o belediye sınırı içinde konutu veya konut yapmaya müsait arsası bulunmayan, en az bir yıldan beri o belediye sınırları içinde ikâmet ediyor olan, afete maruz kalmış olan, sanayi bölgelerinden nakledileceklerden olan yahut 775 sayılı Gecekondu Kanunu uygulamaları kapsamında hak sahibi olup, gecekondu ıslahı ve tasfiyesi sebebiyle açıkta kalacak olanlar şeklinde kapsam sınırlamasına gidildiği,

“Belediye meclisinin yetkisi” başlıklı 16'ncı maddesinde; belediye meclisinin, dar gelirli tanımına ilişkin miktarı %25'e kadar artırmaya veya düşürmeye; tahsis ve satışlarda alınacak peşinat miktarlarını ve peşin ödemelere uygulanacak indirim oranını, tahsis ve satışlarda uygulanacak taksit süreleri ile vade farkını, yıllık kira artış oranını, satışlarda uygulanacak grup veya meslek indirim oranını belirlemeye; 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun gereğince belirlenen oranı geçmemek üzere gecikme faizini tespit etmeye yetkili olduğu ifade edildiği,

“Konut ve işyeri satışı” başlıklı 15'inci maddesinin ödeme planının anlatıldığı (f) bendinde; *“Konut ve işyeri satışlarında alınacak peşinat tutarı, satış bedelinin %50'sinden az olmamak üzere belirlenir. Kalan miktar en çok 2 yıl içerisinde ve belirlenecek plana göre ödenir. Belediye meclis kararı ile tamirat ve imalat niteliğindeki mesleklerin icrası amacıyla, küçük sanayi siteleri için, belediyelerce yapılan işyerleri, satış bedelinin en az %20'sine kadari peşin, kalan miktarı ise 10 yıl içerisinde ödenmesi şartıyla satılabilir. Bu bent kapsamında yapılan taksitli satışlar için belediye meclisince belirlenecek vade farkı uygulanır. Borcun zamanında ödenmemesi halinde sözleşme hükümlerine göre hareket edilir. Konut ve işyerlerinin satışında banka kredisi ve diğer finansman araçlarından yararlanılabilir.”* denilmek suretiyle belediyelerin mülkiyetlerinde bulunan konut ve işyerlerinin satışına ilişkin ödeme planlarının nasıl olması gerektiği konusuna açıklık getirildiği

görülmektedir.

Anılan Yönetmelik'in “Büyükşehirlerde uygulama” başlıklı 23'üncü maddesinde; büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde arsa, konut ve işyeri üretilmesi, tahsisi, kiralanması ve satışına ilişkin görev ve yetkilerin 10.7.2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunun 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi hükmüncü büyükşehir belediyeleri tarafından yerine getirileceği ifade edilmiş olup,

“Yönetmelik” başlıklı 24'üncü maddesinde ise; belediyelerin, 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu ve bu Kanun'a dayanılarak çıkarılan yönetmelikler ile bu Yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla arsa, konut ve işyeri üretimi, tahsisi, satışı ve kiralanmasına ilişkin diğer hususları belediye meclisi kararı ile çıkaracakları yönetmelikle düzenleyecekleri hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde;

Belediyelerin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlarının, belediye meclisi tarafından

karar alınmak suretiyle 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu uyarınca satışının gerçekleştirilebileceği, bununla birlikte 2886 sayılı Kanun uyarınca satışa ilişkin ihalelerde ödemelerin yalnızca peşin olarak yapılabileceği,

Bu bağlamda anılan Yönetmelik'in 7'nci maddesi kapsamı dışında olanlara gerçekleştirilecek arsa satışlarının mevzuat hükmü gereği 2886 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılması gerektiğinden belediyelerin, söz konusu satış bedellerine yönelik taksit uygulama yetkisinin bulunmadığı,

Öte yandan belediyelerin, düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla 5393 sayılı Kanun'un 69'uncu maddesi kapsamında konut, toplu konut ve iş yeri yapmak ve satmak yetkisine sahip olduğu, bu amaçla üretilen konut ve iş yerlerinin satışının Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmadan yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümlerine uygun olarak belediye meclisi tarafından kabul edilecek yönetmelik doğrultusunda yapabileceği

anlaşılmaktadır.

Kurum taşınmazları üzerinde yapılan incelemelerde; arsa, konut ve işyeri üretimi, tahsisi, satışı ve kiralanmasına ilişkin yukarıda zikredilen çerçeve Yönetmelik'in 24'üncü maddesi doğrultusunda Belediye Meclisi tarafından kabul edilen bir yönetmelik bulunmadığı, bazı taşınmaz (arsa) satışlarına ilişkin 3 yıla kadar taksitlendirmeye gidildiği, ilk taksitin peşinat olarak kabul edilerek sözleşme imzalandığı ayrıca taksitlendirmeye yönelik vade farkı alınmadığı tespit edilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 69'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında; arsalarla yönelik satışın Devlet İhale Kanunu kapsamında olduğu açıkça belirtilmiş olup anılan maddeye dayanılarak çıkarılan Belediyelerin Arsa, Konut ve İş Yeri Üretimi, Tahsisi, Kiralaması ve Satışına Dair Genel Yönetmelik'te ise kimlere taksitli taşınmaz satılacağı tahdidi olarak sayıldığından; mezkûr Yönetmelik hükümlerinde belirtilen haller dışında belediyenin özel mülkiyetinde bulunan arsaların taksitli olarak satılmasına yönelik işlemlerin mevzuata uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

Kamu İdaresince, belediyenin özel mülkiyetinde bulunan arsaların taksitli olarak satılmasına yönelik işlemlerin Belediyenin elde edeceği geliri artırmak üzere kamu menfaatinin sağlanmasına yönelik olarak yapıldığı, konunun meri mevzuatta açık bir şekilde düzenlenmesi ve tereddütlerin giderilmesi için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı nezdinde

gerekli istişarelerde bulunulduğu, ayrıca taşınmazlarının yönetimine ilişkin belediye meclisinin kabul edeceği bir yönetmelik için çalışmalar yapılacağı ifade edilmekle birlikte bulgu konusunda yürürlükteki mevzuat hükümlerine aykırılığın devam ettiği görülmektedir.

Bu itibarla, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri doğrultusunda hareket edilmesi, arsaların satışına yönelik taksitlendirme uygulamasının sona erdirilmesi ve taşınmazların yönetimine ilişkin çerçeve Yönetmelik'e uygun olacak şekilde belediye meclisinin kabul edeceği bir yönetmeliğin hazırlanması gerekmektedir.

BULGU 2: Kira Süresi Sona Eren Bazı Taşınmazların Ecrimisil Alınarak Kullandırılmaya Devam Ettirilmesi

Kira süreleri sona eren Büyükşehir Belediyesi mülkiyetindeki bazı taşınmazların yeniden ihale yapılmaksızın ecrimisil karşılığında aynı kişilere kullandırıldığı tespit edilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesi ile belediye mülkiyetindeki taşınmazların ancak bu Kanun hükümlerine göre kiraya verilebileceği, "Kiralarda sözleşme süresi" başlıklı 64'üncü maddesi ile belirli istisnalar haricinde, kiraya verilecek taşınmazların kira süresinin on yıldan çok olamayacağı ve taşınmazların üçüncü kişilere kiralanması işlemlerinin ise aynı Kanun'un 35'inci maddesinde sayılan ihale usulleri çerçevesinde yürütülmesi gerektiği hüküm altına alınmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 18'inci maddesi uyarınca, belediyeye ait taşınmazların üç yıldan fazla süre ile kiralanmasına karar vermek yetkisi belediye meclisine; aynı Kanun'un 34'üncü maddesi uyarınca, söz konusu taşınmazların süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek yetkisi ise belediye encümenine verilmektedir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesinde; kamu idarelerine ait taşınmazlara ait kira sözleşmelerinin bitim tarihinden itibaren, işgalin devam etmesi halinde, işgal edilen taşınmaz malın idarenin talebi üzerine bulunduğu yer mülkiye amirince en geç 15 gün içinde tahliye ettirilerek, idareye teslim edileceği ve kira sözleşme bitim tarihi ile tahliye tarihi arasında ecrimisil alınacağı hüküm altına alınmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinde; 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 75'inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı ifade edilmektedir.

Ayrıca, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun; 339'uncu maddesinin ikinci fıkrasında kamu kurum ve kuruluşlarının, hangi usul ve esaslar içinde olursa olsun yaptıkları bütün kira sözleşmelerine bu Kanun hükümlerinin uygulanacağı, 347'nci maddesinin birinci fıkrasında ise; belirli süreli kira sözleşmelerinde kiraya verenin, on yıllık uzama süresi sonunda herhangi bir sebep göstermeksizin sözleşmeye son verebileceği ifade edilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; Belediye mülkiyetindeki taşınmazların ancak 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda yer alan esaslar ve süreler dâhilinde ihale yapılmak suretiyle kiraya verilebileceği, yenileme işlemlerinin aynı usuller çerçevesinde yapılabileceği sonucuna varılmaktadır.

Yapılan incelemede, Büyükşehir Belediyesinin 2024 yıl sonu itibariyle; kira süresi sona ermiş olan dükkân, mesken, büro, büfe, lokanta, tarla, otopark vb. vasıfta olmak üzere toplam 322 adet taşınmazının tahliye edilmeyerek aynı kişilere aylık ecrimisil bedeli karşılığında kullandırıldığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince, kira süresi sona eren taşınmazlarla ilgili gerekli işlemlerin yapılmasına devam edileceği ve ecrimisil alınmak suretiyle kullandırılan taşınmaz sayısının azaltıldığı belirtmişse de çalışmaların tam olarak sonuçlandırılmadığı ve ecrimisil uygulamasının devam ettiği görülmektedir.

Bu itibarla, kira süresi sona eren taşınmazlarla ilgili gerekli işlemlerin mevzuatta öngörüldüğü şekilde başlatılması ve bahse konu taşınmazların usulüne uygun olarak ihale edilerek kiraya verilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Bazı Yapım İşlerinin İhale ve Uygulama Aşamalarında Mevzuata Aykırılıklar Bulunması

Bazı yapım işlerinde, ihale konusu işe ait proje, metraj ve mahal listeleri olmadan ihaleye çıkıldığı ve yaklaşık maliyet tespiti yapıldığı, bu işlerin uygulamasında mevzuatta iş artışı yapılabilmesi için belirlenmiş gerekli şartlar sağlanmadan iş artışı yapıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin (c) bendi uyarınca; tüm yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve istisna olarak belirtilen haller haricinde uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılmaması gerekmektedir.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin;

9'uncu maddesinde; yaklaşık maliyetin hesaplanmasına esas miktarların tespiti için gerekli olan şartlar düzenlenerek; arazi ve zemin etüdünün yapılması, projenin hazırlanması ve yaklaşık maliyetin söz konusu projelere dayanılarak hesaplanması, işin bünyesindeki imalat kalemlerinin adını ve yapılacağı yerleri gösteren ve yaklaşık maliyetin hazırlanmasına esas teşkil eden mahal listelerinin hazırlanması, ihale konusu işe ait proje ve mahal listelerindeki ölçü ve tariflere göre işin bünyesine giren imalatların hangi kısımda ve ne miktarda yapılacağının belirlenmesi amacıyla metraj listeleri düzenlenmesi, ön ve/veya kesin projeye dayalı olarak birim fiyat teklif almak suretiyle ihale edilecek işlerde, iş kaleminin adını, yapım şartlarını, ölçü yeri ve şeklini, birimini, birim fiyata dahil ve hariç unsurları ihtilafa meydan vermeyecek biçimde teknik olarak açıklayan birim fiyat tariflerinin hazırlanması, anahtar teslimi götürü bedel işlerde ise; uygulama projeleri ve mahal listelerine dayalı olarak imalat iş kalemleri veya iş gruplarının teknik tarif ve özelliklerinin belirlenmesinin zorunlu olduğu,

13'üncü maddesinde ihale dokümanında; isteklilere talimatları da içeren idari şartname, sözleşme tasarısı, işin projesini de kapsayan teknik şartname ile gerekli diğer belge ve bilgilerin bulunması gerektiği,

17'nci maddesinde ise işin teknik ayrıntıları ve şartları ile projesini de kapsayan teknik şartnamelerin hazırlanarak ihale dokümanına dahil edileceği

ifade edilmiştir.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "Sözleşme kapsamında yaptırılacak ilave işler, iş eksilişi ve işin tasfiyesi" başlıklı 24'üncü maddesi gereğince; bir iş artışının gerçekleştirilebilmesi için artışa konu olan işin öngörülemeyen durumlar nedeniyle ortaya çıkması, sözleşmeye esas proje içinde kalması ve idareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik veya ekonomik olarak mümkün olmaması şartlarının birlikte sağlanması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, birim fiyatlı olarak ihaleye çıkılan ve birim fiyatlı sözleşme şeklinde akdedilen ve aşağıdaki tabloda örnek teşkil etmesi açısından seçilen yapım işlerine ait projelerin (ön, kesin proje ya da uygulama projesi) mevcut olmadığı, mahal listelerinin hazırlanmadığı, metraj listelerinin olmadığı, dolayısıyla işin yaklaşık maliyetinin proje, mahal ve metraj listeleri olmadan tespit edilip hazırlandığı, projeleri olmadan ihale edilen bu işlerin uygulamasında da iş artışları gerçekleştirildiği görülmüştür.

Tablo 9: Projesi Olmadan İhale Edilen Yapım İşleri

İşin Adı
11. Etap Akören, Bozkır, Güneysınır, Hadim, Taşkent İlçelerinde İnşaat, Elektrik, Mekanik Yapım İşleri
11. Etap Yunak, Çeltik, Tuzlukçu İlçelerinde İnşaat, Elektrik, Mekanik Yapım İşleri
11. Etap Çumra, Ereğli, Emirgazi, Halkapınar, Karapınar İlçelerinde İnşaat, Elektrik, Mekanik Yapım İşleri
11. Etap Beyşehir, Derbent, Derebucak, Hüyük, Seydişehir, Ahırlı, Yalıhüyük İlçelerinde İnşaat, Elektrik, Mekanik Yapım İşleri
11. Etap Altınekin, Cihanbeyli, Kulu, Sarayönü İlçelerinde İnşaat, Elektrik, Mekanik Yapım İşleri
6'. Etap Konya İli Merkez (Selçuklu, Meram, Karatay) İlçelerinde Belediye Tesisleri ve Eğitim Kurumları Tamir Tadilatı
12'. Etap Çumra, Ereğli, Emirgazi, Halkapınar, Karapınar İlçelerinde İnşaat, Elektrik, Mekanik Yapım İşleri
13. Etap Konya İli Merkez İlçeleri (Karatay Selçuklu Meram) İçinde İnşaat Elektrik Mekanik Yapım İşleri
Konya İli Mücavir Alan Sınırları İçinde KOMEK, ASEM, Bilgehane, LİMA ve Gençlik Kampları İnşaat, Mekanik, Elektrik Yapım İşleri
12. Etap Altınekin, Cihanbeyli, Kulu, Sarayönü İlçelerinde İnşaat, Elektrik, Mekanik Yapım İşleri
12. Etap Beyşehir, Derbent, Derebucak, Hüyük, Seydişehir, Ahırlı, Yalıhüyük İlçelerinde İnşaat, Elektrik, Mekanik Yapım İşleri
Konya İli Merkez İlçeleri (Karatay- Selçuklu- Meram) içinde İnşaat, Elektrik, Mekanik Yapım İşleri

Projesiz olarak ihaleye çıkılan, mahal ve metraj listeleri olmadan belirlenmiş birim fiyat analizleri ve rayiçleri üzerinden yaklaşık maliyet tespiti yapılan bir yapım işinde, işe ilişkin teklif verilmesinin mümkün olamayacağı, verilse dahi bu tekliflerin gerçekçi ve sağlıklı olamayacağı açıktır. Bunun yanında söz konusu yapım işlerinin projeleri mevcut olmadığından artışa konu olan işin sözleşmeye esas proje içinde kalıp kalmadığı ve başlangıçta yapılması gereken iş kapsamında olup olmadığının da belirlenebilmesi söz konusu olamayacağından mevzuata göre iş artışı yapılabilmesi şartlarının da oluşmadığı değerlendirilmektedir.

4734 sayılı Kanun, idarelere, ihalelerde saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlama sorumluluğu yüklemektedir. Mevzuattaki şartlar sağlanmadan ihaleye çıkılması ve uygulamada da mevzuata uygun işlem

tesis edilmemesi nedeniyle söz konusu ihalelerde bu sorumluluğun da gereğince yerine getirilmediği düşünülmektedir.

Kamu İdaresince, birim fiyatlı olarak yapılan söz konusu ihalelerin, Büyükşehir Belediyesi mücavir alan sınırları içerisinde yapılan bakım ve onarım işlerini kapsadığı, hizmetlerin aksamadan devam edebilmesi, anlık meydana gelen arızalara acil müdahale edilebilmesi için zorunlu olarak proje olmadan ihalelere çıkıldığı, bulgu doğrultusunda ilgili mevzuatında belirtilen usul ve esaslar dâhilinde gerekli işlemlerin tesis edileceği ifade edilmektedir.

Bu itibarla, yapım işleri ihalelerinde kamu ihale mevzuatı hükümlerine uyulması için gerekli hassasiyet ve özenin gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Servis Araçları ve Ticari Taksi Plakalarının Kiraya Verilmesinde Kanunda Belirtilen Sürenin Aşılması

Umum servis aracı plakaları ile ticari taksi plakalarının 2886 sayılı Devlet İhale Kanununda belirtilen 10 yıllık süreyi aşacak şekilde 15 yıl ve 30 yıl sürelerle kiraya verildiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15’inci maddesinin f bendinde; toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettiirmek yetkisinin Belediyelere ait olduğu,

Aynı Maddenin “p” bendinde; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirleme ve durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etme, işletme, işlettiirmek veya kiraya verme ve kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemelerinin gerektirdiği bütün işleri yürütme yetkilerinin Belediyelere ait olduğu ve (f) bendinde belirtilen hizmetlerin Danıştayın görüşü ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebilebileceği; toplu taşıma hizmetlerinin imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle ya da toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya hizmet satın alma yoluyla yerine getirilebileceği,

Hüküm altına alınmış ve bu düzenlemelere paralel olarak 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 7'inci maddesinin (f) ve (p) bentleri gereğince; Büyükşehir sınırları içerisinde toplu ulaşım ile ilgili hizmetlerin yerine getirilmesi, toplu ulaşım araçlarıyla ilgili gerekli düzenlemelerin yapılması ve hizmetlerin yerine getirilmesine ilişkin esas ve usulleri belirleme yetkisinin büyükşehir belediyesi görev ve yetkisi kapsamında olduğu ifade edilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde ise; alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin bu Kanun'da yazılı hükümlere göre yürütüleceği, "Kiralarda sözleşme süresi" başlıklı 64'üncü maddesinde kiraya verilecek taşınır ve taşınmaz malların kira süresinin on yıldan çok olamayacağı, üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, önceden Hazine ve Maliye Bakanlığından izin alınmasının şart olduğu, özel idare ve belediyeler için kendi özel kanunlarının uygulanacağı, üç yıldan fazla süre ile kiraya verme işlerinde, kira bedelinin her yıl şartname ve sözleşmesindeki esaslara göre yeniden tespit edileceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi neticesinde;

Gerek 5393 sayılı Belediye Kanunu gerekse 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu uyarınca toplu ulaşım araçları ile ilgili gerekli düzenlemelerin yapılması ve hizmetlerin yerine getirilmesine ilişkin esas ve usullerin belirlenmesinin Belediye'nin görev ve sorumluluğunda olduğu, Belediyelerin toplu taşımaya ilişkin haklarını ve imtiyazlarını bizzat kendileri kullanabileceği gibi üçüncü kişilere de yasal olarak gödürebileceği,

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 1'inci maddesine göre belediyelerin bu hakkı ihale yapmak suretiyle ve mezkur Kanun'un 64'üncü maddesine göre 10 yılı aşmamak üzere devredebileceği, toplu taşıma hakkı süresinin en fazla 10 yıl olmasının tek istisnasının ise, bu hakkın Danıştayın görüşü ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının (2018 öncesi İçişleri Bakanlığı) kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredilebilmesi olduğu,

Anlaşılmaktadır.

Ancak yapılan incelemede, umum servis aracı plakaları ile ticari taksi plakalarının ihale yöntemi ile 2886 sayılı Kanunda belirtilen 10 yıllık süreyi aşacak şekilde 15 yıl ve 30 yıl sürelerle kiraya verildiği tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince, umum servis aracı ve ticari taksi plakalarının, ruhsat verme yöntemi tercih edilerek 10 yıllık süre ile verilmesi yönünde karar alındığı, bu kapsamda Büyükşehir Belediye Meclisinin 17/01/2025 tarih ve 2025/26 sayılı kararı ile tahsis edilen toplam 672 adet umum servis aracı plakasının 10 yıllığına ihale edilmesi için Belediye Encümenine yetki verildiği, yine Büyükşehir Belediye Meclisinin daha önce çeşitli tarihlerde almış olduğu kararlarda 30 yıllık süre ile ihale edilmesi uygun görülen ve henüz ihalesi yapılmayan 508 adet umum servis aracı plakasının ihale süresinin 10 yıla düşürülmesi konusunun 07/05/2025 tarih ve 355426 sayılı Başkanlık Olur'u ile Büyükşehir Belediye Meclisine havale edilerek meclis gündemine alındığı ifade edilmiş olsa da, bulguya dayanak bilgi ve belgelerden umum servis aracı plakaları ile ticari taksi plakalarının 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamında yapıldığı, bu haliyle Kanunda belirtilen 10 yıllık süre sınırına uyulması gerekliliğine karşın bu sürenin aşıldığı görülmekle birlikte, İdarece ruhsat verme yönteminin tercih edilmesine ilişkin karar alındığı belirtilmişse de, cevap metninde de ihale yapılmak suretiyle sürelerin 10 yıla düşürüleceği, 672 adet umum servis aracı plakasının 10 yıllığına ihale edilmesi için Belediye encümenine yetki verildiği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, hat tahsisi ve ticari plaka verme işlemlerinin rekabeti sağlayacak ve imtiyaz oluşturmayacak şekilde, Kanunda belirtilen 10 yıllık süre sınırı göz önünde bulundurularak yürütülmesi gerekmektedir.

BULGU 5: İlan ve Reklam Vergisi Beyannamelerinin Denetim ve Kontrollerinin Yapılmaması

Büyükşehir Belediyesi kontrolü altında bulunan ilan ve reklam alanlarında ilan ve reklam veren ve bu işi mutat meslek olarak yapan şirketin ilan ve reklam vergisi beyannamelerinde gerekli kontrol ve denetimlerin yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun;

“Konu” başlıklı 12'nci maddesinde; belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın ilan ve reklam vergisine tabi olduğu, 13'üncü maddesinin birinci fıkrasında ilan ve reklam vergisinin mükellefinin ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişiler olduğu, aynı maddenin ikinci fıkrasında ilan ve reklam işlerini mutat meslek olarak ifa edenlerin başkaları adına yaptıkları ilan ve reklamlara ait vergileri mükellefler adına ilgili belediyeye yatırmaktan sorumlu bulunduğu,

“Tarife ve nispet” başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasında tarifeler belirtilerek, vergi tarifesinin uygulanmasında uyulacak esasları düzenleyen ikinci fıkrasının (d) bendinde vergi tarifesinin 1, 2 ve 4'üncü bentlerinde belirtilen ilan ve reklamların süresinin 6 aydan; 3'üncü bendinde belirtilen ilan ve reklamın süresinin 1 haftadan az olması durumunda vergi miktarının yarısının alınacağı; 6 ayı geçen süreler için 1 yıl, hafta kesirlerinin de tam hafta sayılacağı,

“Verginin tarhı ve ödenmesi” başlıklı 16'ncı maddesinde; vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından; ilan ve reklam işinin bu işi mutad meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine verginin tarh ve tahakkuk ettirileceği,

Hüküm altına alınmıştır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun “Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları” başlıklı 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde ise; büyükşehir belediyelerinin yetki alanında bulunan yol, meydan, bulvar, cadde ve ana yollar belirtilerek, aynı Kanun'un 23'üncü maddesinde bu alanlar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilân ve reklamın vergisi ile asma, tahsis ve bakım ücretlerinin büyükşehir belediyesinin gelirleri arasında olduğu ifade edilmiştir.

Ancak yapılan incelemede; Büyükşehir Belediyesinin yetki ve kontrolü altındaki alanlar içerisinde bulunan billboard, Megalight, durak ve benzeri kent mobilyaları ile motorlu taşıtların içine ve dışına konulan ilan ve reklam alanlarını işletme hakkının bir firmaya ihale edildiği; firma tarafından ilan reklam vergisi beyannamelerinin kanıtlayıcı belgeler olmadan verildiği ve idare tarafından beyannamelerin doğruluğu için herhangi bir denetim ve kontrolün yapılmadığı, bu nedenlerle tahsil edilen ilan ve reklam vergisinin çok düşük tutarda olduğu tespit edilmiştir. Kamu İdaresince her ne kadar, Konya Büyükşehir Belediyesi kontrolü altında bulunan ilan ve reklam alanlarına ilişkin ilan ve reklam vergi beyannamelerinde gerekli kontroller ve denetimlerin yapılarak mevzuat hükümlerinin uygulandığı ifade edilmişse de, yapılan çalışmaların denetim yılında tespit edilen eksiklikleri tam anlamıyla gidermediği anlaşıldığından bulgunun denetim raporunda yer alması gerektiği değerlendirilmiştir.

Bu itibarla, firma tarafından verilen ilan reklam vergisi beyannamelerinin kontrolü ve denetiminin sağlanarak idarenin gelir kaybının önüne geçilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Kent Mobilyalarına İlişkin Kira Tutarlarının Sözleşmede Belirtilen Şekilde Ödenmemesi

Belediye tarafından bakım, onarım ve temizliği karşılığında işletilmesi için kiraya verilen kent mobilyalarına (megalight, reklam panosu, billboard vb.) ilişkin kira tutarlarının sözleşmesinde belirtilen şekilde ödenmediği görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Müteahhit veya müşterinin sözleşmenin bozulmasına neden olması" başlıklı 62'nci maddesinde;

"Sözleşme yapıldıktan sonra 63'üncü maddede yazılı hükümler dışında müteahhit veya müşterinin taahhüdünden vazgeçmesi veya taahhüdünü, şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi üzerine, idarenin en az 10 gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatı gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir." Denilmektedir.

Belediye tarafından megalight, raket reklam panosu, billboard, dönerli billboard, otobüs durakları, tramvay istasyonu, bisiklet ve bisiklet durağının kiralanması amacıyla 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 35/a maddesinde belirtilen kapalı teklif usulü ile 01.01.2019 tarihinden başlamak üzere 10 yıl süreyle kiraya verilen yerlere ilişkin Belediye ile Mukim arasında imzalanan kira sözleşmesinin:

"Kira bedelinin ödeme şekli, zamanı ve ödeme yeri" başlıklı 7'nci maddesi ise;

"...

Diğer yıllara ait kira bedelleri ise belediye bütçe kararnamesinde belirtilen esaslara göre hiçbir tebligat yapılmadan ilgili ay içerisinde belediye veznesine ödeyecektir. Kira bedelinin ilgili ay içerisinde ödenmemesi halinde bir önceki yılın temerrüt faiz oranında aylık gecikme uygulanacaktır. Kira bedelinin bir taksitinin ödenmemesi durumunda ise ilgili yılın diğer kira bedeli taksitleri muacceliyet kesbeder."

şeklindedir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükmü ve Belediye ile yüklenici arasında imzalanan sözleşme maddelerine göre sözleşmede belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen kiracılara zamanında ödenmeyen kira bedelleri için ticari temerrüt faizi uygulanarak tahsil edilmesi ve sözleşmede mutabık olunan diğer yaptırımların uygulanması gerekmektedir.

Ancak yapılan incelemede; Megalight, Raket Reklam Panosu, Billboard, Dönerli Bilboard, Otobüs Durakları, Tramvay İstasyonu, Bisiklet ve Bisiklet Durağının kiralınması işine ilişkin kira sözleşmesinde yer almasına karşılık kiralayan tarafından kira ödeme yükümlülüğünün yerine getirilmediği, 31.12.2024 tarihi itibarıyla ödenmemiş kira tutarının gecikme faizi ile birlikte 28.344.181,30 TL olduğu tespit edilmiştir. Kamu İdaresince bulguya ilişkin söz konusu alacakların takip ve tahsiline ilişkin işlemlere başlanıldığı, hukuki ve idari süreçlerin devam ettiği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, her ne kadar Konya 7.İcra Müdürlüğü nezdinde ödenmeyen kira alacakları ve sözleşme uyarınca uygulanan gecikme cezalarının tahsili için hukuki süreçlere başlanmış olsa da, tahsil edilemeyen kira alacaklarına ilişkin hukuki, mali ve idari süreçlerin titizlikle takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: Kullanılan Muhasebe Programının Boş Yevmiye Bırakmaya ve Geriye Dönük İşlem Tesisine İmkân Vermesi

Belediyenin 2024 yılı yevmiye kayıtları incelendiğinde; 142 tanesi temel muhasebe alanlarında olmak üzere 1386 adet geriye dönük işlem tesis edildiği ayrıca dönem içerisinde boş bırakıldığı tespit edilen 1129 adet yevmiyenin 12'nci ay sonunda kapatıldığı görölerek muhasebe programının boş yevmiye bırakmaya ve geçmişe dönük işlem yapmaya imkân tanıdığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Temel muhasebe kavramları ve ilkeler ile genel yönetim muhasebe standartları, kuralları ve uygulanması" başlıklı 42'nci maddesinde; kurumların muhasebesinin, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde yer alan temel muhasebe kavramları ile faaliyet sonuçları, bütçe uygulama sonuçları, nazım hesaplara ilişkin ilkeler ve varlıklar, yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar ilkelerinden oluşan bilanço ilkeleri ile üçüncü bölümünde belirlenen muhasebe standartları, kurallar ve uygulamalara ilişkin hükümler çerçevesinde yürütüleceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Yevmiye sistemi, muhasebeleştirme belgeleri ve açılış kayıtları" başlıklı 43'üncü maddesinde ise; muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası

sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri tarih ile hesap döneminin başında (1)'den başlayıp, hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verileceği belirtilmiştir. Bu yevmiye numaralarının, gerek yevmiye defteri gerekse büyük defter ve yardımcı defter kayıtlarında esas olacağı hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer alan Yönetmelik hükümlerine göre İdarenin yevmiye kayıtlarını müteselsil numaralandırarak düzenlemesi ve muhasebe kayıtlarındaki hataların sadece yeni muhasebe kayıtlarıyla düzeltilmesi gerekmektedir.

Kurum tarafından kullanılan muhasebe programı incelendiğinde; mali hizmetler birimde görevli personelin yevmiyelerin numaralandırılması ve tarihlendirilmesi işlemini manuel (elle) yaptığı ve bu durumun öngörülemeyen hatalara sebebiyet verdiği anlaşılmıştır. Kamu İdaresince, tespit edilen hususlarda ilgili mevzuatında belirtilen usul ve esaslar dâhilinde gerekli işlemlerin tesis edileceği ve birimlerden geçmiş tarihli fatura kabul edilmeyeceği ifade edilmektedir.

Bu itibarla, birleştirilmiş veriler defterinde ileriki tarihlerde kullanmak amacıyla boş yevmiyelerin bırakılması ve geçmişe yönelik muhasebe kaydı yapılması, mali tabloların içerdiği bilginin güvenilirliğini de olumsuz etkileyeceğinden, muhasebenin temel ilkelerine ve yasal düzenlemelere aykırılık teşkil eden bu tür uygulamalara yer verilmemesi, muhasebe programının manuel tarihlendirme ve numaralandırma yapma yetkisinin sonlandırılması ve sonradan tespit edilen eksik ya da hatalı kayıtların muhasebe ilkeleri ve ilgili yasal düzenlemelere uygun olarak düzeltilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Tasfiye Edilen Ambalaj Atığı Ayrıştırma Tesisi Makine ve Ekipman Yapım İşi Kapsamında İmalatı Tamamlanan Makine ve Ekipmanların Atıl Durumda Bırakılması

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından Ambalaj Atığı Toplama ve Ayrıştırma Tesisi adı altında katı atıkların toplanması ve geri dönüştürülmesi amacıyla ihaleye çıkıldığı ancak tesisin kurulması için makine teçhizat alımları ile eşanlı olarak yürütülmesi gereken diğer işlemlerin başlatılmaması sebebiyle alınan malların atıl durumda kaldığı tespit edilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun "Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları" başlıklı 7'nci maddesinin (i) bendinde yer alan;

"Büyükşehir katı atık yönetim plânını yapmak, yaptırmak; katı atıkların kaynaktan toplanması ve aktarma istasyonuna kadar taşınması hariç katı atıkların ve hafriyatın yeniden

değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirmek, bu amaçla tesisler kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettmek...”

İfadesi ile Büyükşehir belediyelerine katı atıkların depolanması, bertaraf edilmesi ve yeniden değerlendirilmesi amacıyla tesis kurma, işletme veya işletme yetkisi verilmiştir.

Konya Büyükşehir Belediyesi tarafından bu mevzuat hükümleri doğrultusunda;

02.08.2022 tarihinde 54.215.000,00 TL yaklaşık maliyet bedeli ile açık ihale kapsamında katı atık ayrıştırma ve geri dönüştürülmesinde kullanılacak makinelerin alımı için ihale yapılmış ve bu kapsamda tek geçerli teklif olan 44.985.000,00 TL bedel üzerinden 365 gün (16.09.2022-15.09.2023) süreli sözleşme 01.09.2022 tarihinde imzalanmıştır.

İhale konusu imalatlar yüklenici firma tarafından; ekim – şubat dönemi için imalatlar İş Planı doğrultusunda sürdürülmüş ve Aylık İlerleme Raporları ile belgelendirilmiştir. Ancak 27.02.2023 tarihinde yüklenici, İdare tarafından yapılması gereken tesis inşaatına başlanılmaması ve tesis sahasının bulunmaması sebebiyle üretilen makinelerin teslim edilememesinin stok maliyetlerinin arttırdığı, makineleri depolayacak alan kalmaması sebebiyle de imalatın durdurulması gerektiği yönünde yazılı bir ihtar çekmiştir.

İdare tarafından 5 aylık süre boyunca söz konusu duruma herhangi bir önlem alınmaması ve idarenin söz konu işe ait üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmemesi sebebiyle meydana gelen sorundan kaynaklı olarak; yüklenicinin, 27.02.2023 tarihli dilekçesinde belirtilen fabrika sahasının hazır olmamasından dolayı sevkiyata başlanılamamasının depolama sorununa sebep olduğu ve bu sorunun üretimin devam etmesine engel teşkil ettiği gerekçesi yerinde görülerek 24.04.2023 tarihli Başkanlık oluruyla işin durdurulmasına, 26.10.2023 tarihli başkanlık oluru ile de 06.02.2023 tarihli deprem felaketinden dolayı Belediyenin bütçesindeki değişikliklere bağlı olarak yatırım önceliklerinin değişmesi sebep gösterilerek işin tasfiye edilmesine karar verilmiştir.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nda yapılan sözleşmelerin feshine ilişkin düzenlemeler kapsamında,

17’nci maddesinde; yüklenicinin ölümü, iflası, ağır hastalığı, tutukluluğu veya mahkumiyeti halinde,

19’uncu maddesinde; yüklenicinin mali acz içinde bulunması halinde,

20'nci maddesinin (a) bendinde; yüklenicinin taahhüdünü ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi veya işi süresinde bitirmemesi üzerine, (b) bendinde; sözleşmenin uygulanması sırasında yüklenicinin yasak fiil veya davranışlarda bulunduğu tespit edilmesi üzerine,

21'nci maddesinde; yüklenicinin sözleşmeden önceki yasak fiil veya davranışlar nedeniyle,

23'üncü maddesinde, mücbir sebeplerin meydana gelmesi sebebiyle,

İhalenin feshi mümkün olabilecektir.

Yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde idarenin üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmemesi sebebiyle işin feshedilmesi 4735 sayılı Kanun'a göre mümkün değildir. Bu sebeple 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'na göre karşılıklı anlaşma yoluyla sözleşmenin feshi yoluna gidilmesi farklı yaptırımlara tabi olduğundan İdareyi ek külfete sokabileceği değerlendirilmektedir.

Diğer taraftan tasfiye doğrultusunda Ekim 2022-Şubat 2023 tarihleri arasında iş programına uygun olarak imal edilen ve toplam değeri 15.004.456,89 TL makine karşılıklı mahsuplaşmalarda hesap edilip ödemesi yapılarak yediemin olarak yüklenici firmada bırakılmıştır.

Yüklenicide atıl olarak bırakılan 15.004.456,89 TL değerindeki Balistik Ayırıcı-Separatör, Balya Pres Pet Patlatma, Balya Pres, Bantlı Konveyör-Rulolu Konveyör, Elektromanyetik Konveyör, Poşet Açıcı Bıçak, Poşet Açıcı Bunker, Zincirli Konveyör ve mütemmim cüzlerinin satışı için iki defa girişimde bulunulmuşsa da satış ihalesi ilgi görmemiş ve hiç teklif gelmemiştir. Kamu İdaresince bulguya ilişkin düzeltici işlemlere başlanacağı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, yapılan değerlendirmeler neticesinde fesih edilen ihale kapsamında alınan ve atıl durumda bırakılan makine ve teçhizatın; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1'inci maddesinde Kanun'un amacı olarak belirtilen kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli olarak kullanılmasını teminen işin kalan kısmının tamamlanarak tesisin faaliyete geçirilmesi ya da söz konusu atıl varlıkların ekonomiye kazandırılmasını sağlamaya yönelik diğer çalışmaların başlatılması gerekmektedir.

BULGU 9: Mal ve Hizmet Alımlarının Doğrudan Temin Limitlerinin Altında Kalmak Maksadıyla Kısımlara Bölünerek Yapılması

Belediye tarafından gerçekleştirilen bazı mal ve malzeme alımlarının, parasal limitlerin altında kalmak amacıyla, kısımlara bölünerek, açık ihale usulü yerine doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun “Temel ilkeler” başlıklı 5'inci maddesinde;

“İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.

Aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri bir arada ihale edilemez.

Eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işleri kısımlara bölünemez.”,

“Doğrudan temin” başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde ise;

“Büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin onbeş milyar, diğer idarelerin beşmilyar Türk Lirasını aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve iaşeye ilişkin alımlar.”

Denilmektedir.

Kanun'da yer alan eşik değerler ve parasal limitlerin 01.02.2024 tarihinden itibaren uygulanması ile ilgili olarak, 24.01.2024 gün ve 32439 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2024/1 numaralı Kamu İhale Tebliği'nde 2024 yılında büyükşehir sınırı dâhilinde bulunan idareler için doğrudan temin limiti 622.756,00 TL olarak belirlenmiştir. Buna göre büyükşehir sınırı dâhilinde bulunan idareler, 622.756,00 TL altındaki ihtiyaçları için ilan yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulüne başvurabileceklerdir. Yine aynı idarelerin söz konusu tutarın üzerindeki ihtiyaçları için ise ihale yapılması gerekmektedir.

Mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödeme emri belgesi ve eklerinin incelenmesi sonucunda Belediye tarafından periyodik olarak tedarik edilen aynı nitelikteki mal ve hizmet alımlarının, parçalara bölünmek suretiyle aynı yüklenicilerden 2024 yılı limiti olan 622.756,00 TL'nin altında kalınarak doğrudan temin suretiyle gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Kamu İdaresince,

ilgili mevzuatında belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde gerekli işlemlerin tesis edileceği ifade edilmektedir.

Bu itibarla, Belediyenin rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliliği, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamak amacıyla aynı nitelikte olan ve bütünlük sağlayan işlerini ihale yöntemiyle karşılaması ve doğrudan temin sınırlarının altında kalmak amacıyla aynı nitelikteki işleri kısımlara bölmek yerine ihale mevzuatına göre uygun ihale usulünü kullanarak ihtiyaçlarını karşılaması gerekmektedir.

BULGU 10: Bütçe Emanetlerinin Ödenmesinde Mevzuatta Belirtilen Sıraya Uyulmaması

Bütçe emanetleri hesabına kaydedilen ödemelerin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun; “Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar” başlıklı 34'üncü maddesinin 2'nci fıkrasında;

“Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeye bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilir.”,

“Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları” başlıklı 61'inci maddesinin 6'ncı fıkrasında;

“Muhasebe yetkilileri, 34 üncü maddenin ikinci fıkrasındaki ödemeye ilişkin hükümler ile bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen ödemeye ilişkin kontrol yükümlülüklerinden dolayı sorumludur...”

hükümlerine yer verilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 320 Bütçe emanetleri hesabına ilişkin “Hesaba ilişkin işlemler” başlıklı 249'uncu maddesinde ise;

“...

b) Bütçe emanetlerinden yapılacak ödemeler

Bütçe emanetine alınan tutarlardan gerek mali yıl içinde, gerekse yılı geçtikten sonra yapılacak ödemeler için muhasebe işlem fişi düzenlenir. Bütçe emanetlerine alınan tutarlar muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ilgililerine ödenir. Tutarın emanete alınması sırasında istihkak sahibine verilen veya istihkak sahibine verilemediği için muhasebe biriminde saklanan muhasebeleştirme belgesinin bir nüshası muhasebe işlem fişine bağlanır. Emanete alınan tutar bir defada ödenemediği takdirde, daha sonra yapılacak ödemelere ilişkin fişe, ilk ödemeye ait fişin yevmiye tarih ve numarası yazılır.”

denilmektedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere; idarelerin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde alınan mal veya hizmet karşılığı tutarlar 320 Bütçe emanetleri hesabına kaydedilir ve ödemeler giderin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre gerçekleştirilir. Emanet hesapta izlenen giderlerin ödenmesinin, kayda alınma sırasına göre gerçekleştirmesinden muhasebe yetkilileri sorumludur.

Belediyenin 320 Bütçe emanetleri hesabından yapılan ödemelerinin incelenmesi sonucunda; yukarıdaki mevzuat hükümlerine aykırı olarak, ödemelerin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre yapılmadığı, bazı ödemelerin 320 Bütçe emanetleri hesabına kayıt edilmesinden 3 ay sonra ödemesinin gerçekleştiği, bahsi geçen ödemelerden daha sonra 320 Bütçe emanetleri hesabına alınan tutarlardan bazılarının ise aynı ay içerisinde ödemesinin gerçekleştiği tespit edilmiştir. Kamu İdaresince bulguya ilişkin düzeltici işlemlere başlanacağı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, anılan mevzuat hükümleri doğrultusunda belediyenin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde 320 Bütçe emanetleri hesabına kaydedilen tutarlara ilişkin ödemelerin, giderin muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK 1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
M Plakalı Ticari Minibüs Hatlarının Mevzuata Aykırı Şekilde Verilmesi	2023	Yerine Getirilmedi	2024 Sayıştay Denetim Raporunda "Servis Araçları ve Ticari Taksi Plakalarının Kiraya Verilmesinde Kanunda Belirtilen Sürenin Aşılması" başlıklı bulguda yer verilmiştir.
Kuruma ait Taşınmazların Yönetiminde ve Satışlarına Yönelik Bedellerin Tahsilatında Mevzuat Hükümlerine Uyulmaması	2023	Yerine Getirilmedi	Belediye Tüzel Kişiliğine Ait Taşınmazların Satışına Yönelik Belediye Meclisi Tarafından Kabul Edilen Bir Yönetmelik Bulunmadığı, Arsaların Satış Bedellerinin Taksitlendirme Suretiyle Tahsiline Devam Edildiği Anlaşıldığından Tespite 2024 Yılı Sayıştay Denetim Raporunda Yer Verilmiştir.
İlan ve Reklam Vergisi Beyannamelerinin Denetim ve Kontrollerinin Yapılmaması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	2024 yılı denetimi kapsamında söz konusu tespite ilişkin süreçlerin henüz tamamlanmadığı anlaşıldığından Sayıştay Denetim Raporunda bulgu konusu yapılmıştır
Sözleşme Yükümlülüğünü Yerine Getirmeyen Kiracılara Mevzuatında ve Kira Sözleşmelerinde Öngörülen Yaptırımların Uygulanmaması	2023	Kısmen Yerine Getirildi	2024 yılı denetimi kapsamında söz konusu tespite ilişkin hukuki ve idari süreçlerin henüz tamamlanmadığı anlaşıldığından Sayıştay Denetim Raporunda bulgu konusu yapılmıştır.
Taksi Plakalarının Mevzuata Aykırı Şekilde Verilmesi	2023	Yerine Getirilmedi	2024 Sayıştay Denetim Raporunda "Servis Araçları ve Ticari Taksi Plakalarının Kiraya Verilmesinde Kanunda Belirtilen Sürenin Aşılması" başlıklı bulguda yer verilmiştir.
Servis Plakalarının İl Trafik Komisyonu Kararı ve İlçe Belediye Meclis Kararları Doğrultusunda İhalesiz ve Süresiz Verilmesi	2023	Yerine Getirilmedi	Bulguya 2024 Sayıştay Denetim Raporunda "Servis Araçları ve Ticari Taksi Plakalarının Kiraya Verilmesinde Kanunda Belirtilen Sürenin Aşılması" başlıklı bulguda yer verilmiştir.
Bazı Yapım İşlerinin İhale ve Uygulama Aşamalarında Mevzuata Aykırılıklar Bulunması	2023	Yerine Getirilmedi	2024 yılı denetimi kapsamında söz konusu hususun devam ettiği anlaşıldığından Sayıştay Denetim Raporunda bulgu konusu yapılmıştır.
Maddi Duran Varlıklar Amortisman İşlemlerinde Hatalar Bulunması	2023	Yerine Getirilmedi	2024 yılı denetimi kapsamında söz konusu hususun devam ettiği anlaşıldığından Sayıştay Denetim Raporunda bulgu konusu yapılmıştır.